

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri De Dusburg, Ordinis Teutonici Sacerdotis, Chronicon Prussiae

Petrus <de Dusburg>

Francofurti ; Lipsiae ; Regiom. Pruss., 1679

Cap. CLXXXVII. De Vastatione terrae Colmensis & territoriorum castrorum
Grudens, Insulae S. Mariae, Santirii, Cruceburg, & destructione castri
Clementis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11850

*Hartmannus C. de Heldringen VIII. Mag. Gener. Ord. Teut.
Conradus de Tierburg IX. Mag. Provinc. in Prussia.*

Congrato itaque magno exercitu frater Conradus de Tierberg Magister & Fratres intraverunt terram Pogesaniæ, & viris sine numero interfectis, vastatâque terra incendio & rapinâ, mulieres & parvulos captos deduxerunt. Dum autem hæc agerentur, tam viri quam mulieres maledixerunt cuidam Sambitæ dicto Bonse, Camerario de territorio Pubeten (a) asserentes, quod ipse hujus nefandi criminis auctor fuisset motivum primum & origo. Hic Bonse voluit habere manifestè duas uxores, & quia fratres hoc prohibuerunt, provocatus in iram, omnes quasi Pruthenos ad Apostosiam incitavit. Unde exigentibus ejus demeritis, morte, quam meruit damnatus.

ANIMADVERSIO.

(a) Ubi olim Sacer fuit lucus. *Vid. Henneb. pag. 350.*

CAP. CLXXXVI.

Ad Idem.

Eodem anno, tempore autumnii Fratres iterum armatâ manu intraverunt prædictam terram Pogesaniæ, & vastatâ iterum incendio & rapinâ, captis & occisis omnibus, præter paucos, qui cum familiâ sua versus Lethoviam ad territorium castri Garthe secesserunt ipsam in solitudinem redegerunt.

CAP. CLXXXVII.

De
Vastatione terræ Colmensis & territoriorum castrorum Grudens, Insula S. Maria, Sanzirii, Cruceburg, & destructione castri Clementis.

Hoc

HOc tempore fuit in terra Colmenfi quidam frater Bertholdus de Northufen Provincialis commendator, qui licet esset (a) providus dispensator in cura domestica, tamen ad bellum fuit minus valens, quia minor est ad singula sensus, quia non obstitit insultationi infidelium, ut debebat. Unde Sudovvita sæpius intraverunt terram Colmensensem, & factâ magnâ strage, in populo Dei vastatâque terrâ incendio & rapinâ recesserunt, & cum sentirent, quod nullus resisteret eis, ausi fuerunt cum modico exercitu dictam terram Colmensensem hostiliter subintrare. Tandem Magister fratrem Hermannum de Sconenberg virtam in bellis exercitatum constituit in Commendatorem Provinciale dictæ terræ, qui eis viriliter restitit, quia quotiescunque Sudovvita cum parvo exercitu intrarent terram Colmensensem, ipse cum armigeris suis audacter occurrit eis, & aggreffiens eos in bello vicit, & occisis plurimis, alios in fugam convertit, & hoc toties reiteratum fuit ab eo, torque occisi fuerunt, quod Sudovvita amplius venire sine magno exercitu non audebant. Provocati ergò de tanta strage suorum, & tam variis damnis, quæ incurrerant in terra Colmensi, Scumandus Capitaneus Sudovvitarum cum IV. millibus gentis suæ & virtute exercitus Lethovvinorum potenter intraverunt terram Colmensensem in die XI. millium Virginum, & mortem suorum multipliciter vindicabant. In primo congressu castrum cujusdam feodarii dictum (b) Pollovvist situm supra fluvium Osse graviter impugnaverunt, & utique destruxissent; sed tandem hæc pacta intervenerunt; ut castrenses duos viros expertos concederent, qui exercitum infidelium ducerent & reducerent per terminos Christianorum, & sic salvi permanerent. Quo facto processerunt ante castra scilicet Redinum (c) Lipani, deindè ad castrum

*Hartmannus C. de Heldringen VIII. Mag. Gener. Ord. Teut.
Conradus à Tierberg Senior IX. Mag. Prov. in Prussia.*

castrum (d) Welscus, cujus suburbium funditus cremaverunt. Posthæc castrum dictum (e) Turnitz cujusdam feodarii durissimè impugnaverunt, castrensibus è contra se opponentibus, & licet illà die non proficerent in pugnando, manserunt tamen illa nocte in obsidione ejus. Sed crastinà die dum sentirent castrum firmatum plurimis armigeris, quam antè, sine impugnatione alterà recesserunt. Post hoc venerunt ad (f) castrum Clementis, quod fuit cujusdam feodarii & undique vallantes impugnaverunt, tandem igne appposito penitus combusserunt, & centum homines Christiani fuerunt in eo extincti, præter mulieres & parvulos, quos captos deduxerunt. (g) Ultimo processerunt contra hæc castra & civitates, scilicet Grudentz Insulam S. Mariæ & Santirium & Christburg, & quicquid occurrit eis in via, vel occiderunt, aut ceperunt, vel in cinerem redegerunt. Deindè cum inæstimabili prædâ hominum Christianorum & aliarum rerum recesserunt. Quanta mala & quam magnam stragem in populo Dei & quantam verecundiam fecerit iste exercitus sacramentis Ecclesiæ & ministris, nullus sanæ mentis posset sine lacrymis cogitare.

ANIMADVERSIONES.

- (a) Durius de ipso loquitur Jeroschinus, Interpres Dusburgii. Sic enim ille: Ein Land Commenttwer / uff den Pfennig suwer / den Un-
terthanen swinde / und sen den Blendten Linde. Auctor Chron.
Germanici antiqui in 4. dicit de ipso: Uff Geldein harter Mann /
Und all seim Gesinde. Quam ob rem etiam huic Bartholdo abrogatum fuisse magistratum à Magistro generali referunt citati Auctores.
- (b) Alia antiqua Chronica Germanica habent Plovois vel Plaudis, Strykoloski legit Plocoist.
- (c) Leipe legit Jeroschinus. Auctor Chron. Ger. antiqui in 4. legit Leipe. Henneb. in Chron. fol. 257. habet Libna, zuvor Leippe.

M m

(d)

*Hartmannus C. de Heldrunge VIII. Mag. Gen. Ord. Teuton.
Conradus à Tierberg Senior IX. Mag. Prov. in Prussia.*

- (d) Welfas habet Jeroschimus. *Auctor Chron. Germ. modo citatus* dicit Welfam das nu Pappau ist genant. Ipse Dusburgius infra cap. CCLVI. habet Welfais.
- (e) Tevernige habent alii antiqui Scriptores.
- (f) Castrum Clementis, alias dictum Clementsburg/ hodie Clementsfahren. Traiectus est ad Nogaalum amnem, duobus milliabus à Civitate Elbinga, in ditione ejusdem civitatis. Dn. Zamelius.
- (g) Dn. Zamelii Chronicon M. S. Germanicum antiquum, duo millia puerorum capta fuisse, refert.

CAP. CLXXXVIII.

De

Bello Sudowitarum, & de bello finali terra Pruschia.

Expugnatis favente Domino Jesu Christo cunctis gentibus terra Pruschia, restabat adhuc una & ultima, scilicet Sudovitarum, & potentior inter omnes, quam fratres non in humana virtute, nec in pugnatorum multitudine, sed in divinae protectionis auxilio confisi, viriliter sunt aggressi. Attendentes, quod non solum caput & alia pars corporis, sed etiam cauda hostia secundum præceptum divinum in sacrificio jubetur offerri. Ut ergo fratres hostia suæ finem consumationis opponerent, in ceperunt bellum contra terram Sudovia in hunc modum.

CAP. CLXXXIX.

De

Vastatione territorii Kimenow terre Sudovia.

Fra-